

останъ безъ послѣдствие за мене. Като не послушахъ съвѣта на търновската община, за наказание че съмъ държалъ съ Цанкова, настоятелството на „Българската книжнина“ въ Цариградъ — състояще отъ Костаки Мариновъ и Костаки Славчовичъ — отне отъ мене настоятелството на „Българ. Книжници“ въ Търново и го възложи на учителя Н. Златарски, секретаря на град. община. Това бѣше осязателно доказателство, че прѣдложението за демонстрация върху в. „България“ бѣше дошло по заповѣдъ отъ Цариградъ. Освѣнъ това, вмѣсто осуетената отъ мене демонстрация, търновскитѣ старѣи направихъ лють протестъ срѣщу вѣстника на Цанкова и го окличихъ съ всички грозни имена. Този протестъ се обнародва въ „Цариградски вѣстникъ“, който въ онова врѣме минаваше за органъ на православната българска партия въ Цариградъ, на който вѣстникъ пакъ азъ бѣхъ *настоятель* въ Търново.

Въ онова врѣме — подиръ появяването на Унията — единъ тацитенъ компромисъ сѣкашъ че бѣше направенъ въ Цариградъ между Патриаршията и българскитѣ прѣдставители, духовни и мирски, за обща борба срѣщу общата опасность отъ Унията и за двѣтѣ страни ¹⁷⁾. Това всеки виждаше и съзнаваше, при всичко че младежитѣ отъ всекъдѣ изъ България държахъ съ политиката на Цанкова, който бѣше вдигналъ *байрака* на моралната революция. Това обстоятелство правѣше деликатно положението на учителитѣ у насъ. Училищата ни въ Търново тогива бѣхъ много добрѣ наредени, съ десетина учители. Н. Михаиловски, П. Славейковъ, К. Кесариевъ и пр., и тѣ трѣбваше да пазятъ присторенъ поне неутралитетъ между двѣтѣ течения. Характеристични сж за прѣдмета и заслужва да се споменятъ слѣдующитѣ факти. Буйнитѣ младежи въ Търново отъ онова врѣме не пропусахъ случай да оскърбятъ митрополита Григорий, послѣдния гръцки владика въ Търново. Момчета свободни, както и ученици възрастни, подъ командата на Хр. Х. Николова и Н. Китишева, непрѣставахъ да му пакостятъ, когато подъ палганнето на градскитѣ старѣи гръцкия владика по нѣкога посѣщаваше църквитѣ да служи въ извѣстни случаи, макаръ общината и да не го

¹⁷⁾ Тая епоха на църковний ни въпросъ много добрѣ е нарисована въ *Исторически работи*: „Архимандритъ Пахомия—Махмудъ Ефенди“ (Бѣлг. Сбирка, год. IV. кн. VII стр. 715) и за това тукъ я минавамъ само съ тоя споменъ.